

градъ, или на едно царство. По тѣзи причинѣ, найваженъ видъ външняго опыта е опытъ гражданскій, сирѣчь самоиспытванье-то : — какъ трѣба чловѣкъ да живѣе въ общество-то на чловѣци-тѣ умственно и нравственно? А както всеки единъ отъ чловѣци-тѣ дѣйствова или свободно, или спорядъ начертаніе-то на по горни-тѣ му; то се разумѣва че опытъ гражданскій особенно е нуженъ за оные чловѣцы, които дѣйствувать свободно за да знаятъ какъ да се отнесѣтъ съ подобны-тѣ и равны-тѣ си, или пакъ да знаятъ : какъ да приготвятъ и изберѣтъ по долны-тѣ си за да могатъ и тѣ современно или изподирь да дѣйствувать за общѣ-тѣ ползѣ на всечко-то общество. Спорядъ това, опытъ гражданскій е особенно нуженъ за управители-тѣ, учители-тѣ, или въобще за старѣйши-тѣ въ единъ градъ, въ едно село, въ една къща.

Въобще е забѣлено, че всеки чловѣкъ глѣда на други-тѣ чловѣцы, съ които онъ живѣе въ общество, съ собствени-тѣ си и *особенни* очила, и оцѣнява тѣхны-тѣ дѣйствія спорядъ отхранѣ-тѣ и направленіе-то на умствени-тѣ негови и нравствени способности. — Тѣй наприимѣрь; който хвали и предпочита само онова, *щото му аресва* (свое нравящее се), а мрази и гони *прекрасно-шо*, въ него вече сѣ закоренѣли низки-тѣ форми на егоизмъ-тѣ и на други слѣпи страсти; и, въ такѣвъ случай, онъ никога не ще е въ состояніе да оцѣни *прекрасно-то*; напротивъ онъ ще тѣрси свое-то *прекрасно* въ безобразно-то и грозно-то; сладко-то — въ горчивото и проч: и проч: — Тѣй сѣщо, който е навикналъ да се води отъ шатки мнѣнія, които се поддѣржятъ съ силѣ-тѣ на свокористни подбажданія, на собствени-тѣ си сирѣчь интереси: той никога не ще е въ состояніе да разбере високи-тѣ замислы на умъ-тѣ, що сѣзира въ всечко истинѣ-тѣ и справедливость-